

PROPOSTA DE MILLORA DEL DOCUMENT “BASES DE LA REFORMA DEL CODI CIVIL DE CATALUNYA EN MATÈRIA DE SUPORT A L'EXERCICI DE LA CAPACITAT JURÍDICA”

PROCÉS PARTICIPATIU Referència: II-PART-2020-07-345 ¹

1. Antecedents

L'exposició de motius del document de bases objecte del procés participatiu, en el seu número I, en connexió amb l'article 1.2 CDPD que consagra el nou paradigma social de la discapacitat, fa esment d'una relació de drets que se'n deriven a favor de les persones amb discapacitat, entre ells, l'igual reconeixement com a persona davant la llei, consagrat a l'article 12 CDPD, desenvolupat per l'Observació general 1, que motiva la proposta d'adaptació legislativa.

Al seu número II es fa constar que “*resta fora d'aquestes bases orientar com s'adaptin a la Convenció de Nova York les actuals disposicions dels capítols I i II del Codi civil de Catalunya en matèria de tractaments mèdics i internaments, que concorden i despleguen normes estatals bàsiques o orgàniques*”, fent referència en el últim cas a l'article 763 de la Llei d'enjudiciament civil, per raó de la STC 132/2010, de 2 de desembre, que connecta amb l'article 14 CDPD.

A les bases no es fa cap menció als drets a la vida de forma independent i a ser inclòs a la comunitat, reconeguts a l'article 19 CDPD i desenvolupat per l'Observació general 5 (2017), tot i que manté unes estretes vinculacions amb l'article 12, entre d'altres, en la mesura que per ser materialitzats caldrà que la persona amb discapacitat tingui al seu abast els suports necessaris i accessibles per manifestar la seva voluntat i poder escollir el lloc on viure, amb quines persones i de quina manera organitzar la convivència; de la mateixa manera que al respecte de la plena inclusió i participació en la societat seran imprescindibles per evitar el seu aïllament i solitud no desitjada.

La Base 6, de manera innovadora, fa un reconeixement del suport informal i aposta per reforçar l'enfocament comunitari i promoure les bones pràctiques de suport a la presa de decisions, acorde al principi de mínima intervenció, reconegut al Principi 5 de la CM/Rec (99) 4 del Consell de Ministres del Consell d'Europa. D'aquesta manera, les bases positivitzen les pràctiques socials comunitàries i de veïnatge que promouen la dignitat, la inclusió i la llibertat d'elecció.

¹ <https://participa.gencat.cat/processes/convencionovayork>, obert el 15 de juliol de 2020.

Donar carta de naturalesa jurídica als suports informals connecta directament amb els ODS de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides per un desenvolupament sostenible², i té un especial interès per a la protecció de col·lectius en situació de dependència, com s'ha vist en el context socio-sanitari que estem travessant per motiu de la declaració de la pandèmia per la COVID-19.

2. Context normatiu

Com és conegut, el legislador català per mitjà de la Llei 19/1998, de 28 de desembre, sobre situacions convivencials d'ajuda mútua, va mostrar per primera vegada la voluntat de crear un marc legal per a les formes de convivència d'ajut mutu que tracten de posar remei a les dificultats a que s'enfronten les persones exposades a situació de vulnerabilitat, especialment, les persones grans.

Va ser amb la promulgació de la Llei 25/2010, de 29 de juliol, del llibre segon del Codi Civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família, que el legislador va donar un pas més i va considerar necessària la seva integració al procés codificador, amb algunes modificacions. Així, les situacions de convivència passaven a configurar-se com una institució jurídica anomenada "relació convivencial d'ajuda mútua", que es pot constituir formalment en escriptura pública o bé, informalment, pel transcurs d'un període de dos anys de convivència.

D'aquesta manera, el que històricament era considerat un suport informal al marge de l'ordenament jurídic civil, va anar adquirint carta de naturalesa jurídica de manera progressiva fins a transformar-se en una nova institució, la relació convivencial, de manera que es configurava com un suport informal atípic.

La seva ubicació sistemàtica al Codi Civil de Catalunya al títol IV, article 240, immediatament després de la institució tradicional de la família, constitueix el primer entorn comunitari de la història del codi civil, d'origen *quasi familiar*, si tenim en consideració la protecció que s'estableix al respecte de l'habitatge i la pensió periòdica en cas de defunció, així com respecte de la revocació dels suports formals constituïts per mitjà de poder en el cas d'extinció de la relació.

És per tot això, recolzat en el procés evolutiu de les relacions convivencials i considerades com un mecanisme de suport informal atípic, que es fa una proposta d'ampliació de la Base 6, amb **l'objectiu d'orientar-la cap a la configuració d'una futura**

² Veure la especial els ODS 3, 5, 10, 11, 16 i amb la Nova Agenda Urbana, en desenvolupament a Catalunya.

institució jurídica que serveixi de marc pels suports informals amb enfoc comunitari, que excedeixi de l'àmbit objectiu del mateix habitatge.

D'aquesta forma es podrien oferir suports informals comunitaris, amb seguretat jurídica i publicitat, per mitjà de la creació de comunitats intencionals de suport mutu, reforçant el suport entre pars i l'empoderament per a la presa de decisions.

3. Proposta

D'acord amb els antecedents i context exposats, es fa una proposta de millora pel segon paràgraf de la Base 6 amb el següent redactat:

Cal ampliar els tipus de suport existents, donar carta de naturalesa a l'enfocament comunitari per mitjà de la regulació de les relacions de suport i promoure el desenvolupament de bones pràctiques de suport a la presa de decisions.

Andrés Labella Iglesias
Membre de la Junta de COCEMFE Catalunya
24 de setembre de 2020.